

ограничивали рост гриба на 64,6 и 39,6 % соответственно (табл. 2). Низкое влияние последних препаратов, возможно, связано с их составом (бактерии *Penibacillus polymyxa* P., *Pseudomonas fluorescens* AP-33), на который угнетающе действовала питательная среда (КГА — картофельно-глюкозный агар), способствующая развитию грибной флоры, а не бактериальной. Вторым фактором, повлекший низкое ограничение роста патогена в условиях *in vitro* — это то, что бактерии обеспечивают защитный эффект, заселяя ризосферу молодого растения, выделяя при этом антибиотики и вещества, которые стимулируют рост и развитие именно растения.

2. Влияние биопрепаратов на степень роста *Fusarium Link et Fr. in vitro*

Год	Степень ограничения роста мицелия, % к контролю			
	Витавакс 200 ФФ (эталон)	Биополицид	Хетомик	Ризоплан
2010	100	53,2	99,9	34,4
2011	100	71,6	100	35,3
2012	100	69,1	100	49,1
Среднее	100	64,6	100	39,6

В результате исследований установлено, что в среднем степень снижения распространения корневых гнилей сои на 5,8–7,6 % обеспечивается использованием биологических препаратов Биополицид, Ризоплан и Хетомик. Выявлено высокую степень ограничения развития мицелия гриба препаратами Витавакс 200 ФФ и Хетомик в условиях *in vitro*. Установлено негативное влияние эталонного препарата Витавакс 200 ФФ на урожайность культуры.

УДК 632.488.2С:633.11 «321»(477.54)

В. А. Аліпов¹, магістрант

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СЕПТОРІОЗУ ЯРОЇ ПШЕНИЦІ

Яра пшениця належить до культур, значення яких в останні роки постійно зростає. Така ситуація пов'язана із кількома факторами. Зокрема погіршення умов перезимівлі призводить до загибелі значних площ озимини, що потребує термінового збільшення посівів ярої пшениці. Крім того, зерно ярої пшениці має високі хлібопекарські та круп'яні властивості, вміст білка досягає 14–16 % у м'якої і 15–18 % у твердої (Ретьман, 2011).

При ураженні рослини збудником *Septoria nodorum* на всіх органах утворюються темно-бурі плями з пікнідами. На колоскових лусочках у місцях

¹ *Науковий керівник — Туренко В. П., д. с.-г. н., проф.

утворення пікнід плями світлішають. При сильному прояві хвороби стержні колосу, стебла і вузли стають темно-бурими, майже чорними, уражена тканина вкривається пікнідами.

На листі плями спершу дрібні, темно-бурі, потім тканина біля них жовтіє, пляма збільшується, висихає, вкривається пікнідами, а листя відмирає. При ураженні насіння на них утворюються нечіткі бурі плями. Хворі рослини відстають у рості, сильно кущаться, колос вкорочується, зменшується кількість зерен у колосі (Головин, 1971).

Технічна ефективність обприскування посівів ярої пшениці фунгіцидами Дерозалом, к.с і Фолікуром, к.е досягала 82,4–94,0 %, що позитивно впливало на кількісні і якісні показники врожаю.

Розвиток хвороби негативно впливає на якісні і кількісні показники врожаю — зменшується довжина колосу (на 0,7–1,02 см), кількість зерен у колосі (на 2–7 шт.), збільшується кількість невивірених зерен у колосі (на 2,8–31,3 %), різниця маси зерна з одного колосу (5,3–31,6 %).

У наших дослідженнях було встановлено, що застосування фунгіцидів Дерозал, к.с та Фолікур, к.е. (н.в. 0,5 л/га) позитивно впливає на структуру врожаю. Так у контролі довжина колосу становила 8,4 см, а при обробці фунгіцидами — 8,8–9,2 см, тобто довжина колосу була більшою на 0,4–0,8 см. При цьому на оброблених ділянках також збільшується середня кількість зерен у колосі та маса зерна. Кількість невивірених зерен на оброблених рослинах на 5,5–5,7 % менша порівняно з контрольним варіантом.

Виконана оцінка стійкості окремих сортів ярої пшениці, занесених до Реєстру рослин України, показала, що вони не характеризуються високими імунністю, стійкістю й толерантністю, отже, потребують захисту від септоріозу. Найстійкішим є сорт Sunnap, на якому поширеність хвороби у 2013 р. становила 3,4–24,5 %, а розвиток 3,4–26,5 %.

УДК 632.78

**О. В. Антюхова, к. б. н., доцент, О. В. Леонтьева, студентка
Приднестровский государственный университет им. Т. Г. Шевченко**

ДИНАМИКА ЧИСЛЕННОСТИ И АКТИВНОСТЬ ЛЁТА БАБОЧЕК МИНИРУЮЩИХ МОЛЕЙ

Необходимость использования средств защиты растений в урбанизированных системах стимулирует поиск средств, позволяющих сокращать химические обработки и назначать точные сроки их проведения для достижения максимального эффекта. Минирующие моли на различных городских растениях остаются большой проблемой. Кроме этого, в настоящее время до конца не разработаны защитные мероприятия против каштановой минирующей моли и платановой моли-пестрянки.